

Orientacje społeczne: Różne sposoby pomiaru orientacji społecznych

Istnieje kilka sposobów służących do pomiaru orientacji społecznych. Pierwszym z nich, mającym swe korzenie najgłębiej w teorii gier i czerpiącym z niej wzorce jest przedstawienie danej sytuacji w postaci gry wraz z macierzą wyników i sprawdzenie preferencji na podstawie dokonanych wyborów. Ten sposób jest chyba najbardziej popularnym i najczęściej używanym narzędziem do pomiaru orientacji społecznych. Jego propagatorami są m.in. McClintock, Messick, Kuhlman, Campos i Marshello (Czwartosz, 1989).

Innym sposobem jest pomysł opisany przez Knighta (Knight, 1981 za: Grzelak i in. 1994) polegający na określaniu atrakcyjności poszczególnych wyników sytuacji na specjalnej skali. Po zebraniu wyników na skalach można wtedy określić siłę orientacji rywalizacyjnej, kooperacyjnej i indywidualistycznej.

Jeszcze inne podejście prezentuje Szulz (Szulz, 1986 za: Grzelak i in. 1994), który proponuje porównywanie sytuacji w parach. Na podstawie wyborów w każdej z par określa się wtedy preferencje osób badanych.

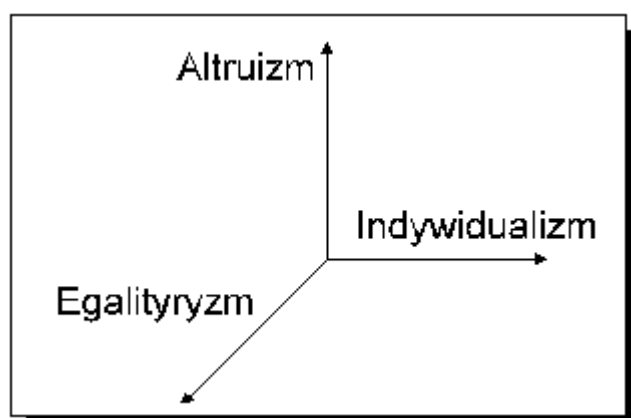
Jest wreszcie sposób polegający na rangowaniu poszczególnych ofert w zależności od ich atrakcyjności. Opracowany i opisany przez Radzickiego (1976), udoskonalony przez Wieczorkowską-Sierakowską (1989) i od lat stosowany w badaniach Grzelaka. Ponieważ został on zastosowany także w tych badaniach opiszę go bliżej.

Orientacje społeczne określane są na podstawie kryterium, według którego człowiek dokonuje wyboru między ofertami różniącymi się sposobem podziału dóbr pomiędzy niego a innych.

Osoba badana szeregująca oferty od najbardziej do najmniej atrakcyjnej daje w ten sposób możliwość poznania jej preferencji. Ponieważ ludzie różnią się sposobem porządkowania takich ofert należy szukać raczej czynników wspólnych w takich uporządkowaniach. Dobrym sposobem byłoby zastosowanie analizy czynnikowej na danych i uzyskanie w ten sposób odpowiedzi na pytanie o listę czynników i o nasycenie danymi czynnikami poszczególnych uporządkowań. Ponieważ jednak dane takie nie spełniają założeń analizy czynnikowej Wieczorkowska-Sierakowska (1989) proponuje inne podejście do problemu.

Jako listę czynników bierze motywy, jakimi kierują się ludzie zapożyczone od McClintocka (1982) (osiem podstawowych) i dodatkowe dwa, które proponuje Deutsch (Deutsch, 1973 za: Wieczorkowska-Sierakowska, 1989). Następnie układa się idealne porangowania ofert dla każdej z orientacji, po czym koreluje się je ze sobą. Graficzną reprezentacją takiego uporządkowania jest trójwymiarowa przestrzeń wyznaczona przez orientacje: altruistyczną, egalitarną i indywidualistyczną (wektory wzajemnie prostopadłe, rys.5.).

Rys.5. Trójwymiarowa przestrzeń orientacji zaproponowana przez Wieczorkowską-Sierakowską (1989)

Rzut tej przestrzeni na dwuwymiarową płaszczyznę określoną przez wymiary altruizmu i indywidualizmu jest tożsamy z podziałem zaproponowanym przez McClintocka. Po skorelowaniu uporządkowania osoby badanej z trzema wzorcowymi orientacjami możemy łatwo poznać współzależność z pozostałymi.

Współczynniki korelacji pokazują nam stopień nasycenia daną orientacją uporządkowania osoby badanej.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.